

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XX. Florentina ædificii. De ædificio in muro communi, vel adjacente, & de prospectu activo, & passivo ad Monasteria Monialium, ac ædificii elevatione, per quam aëris salubritas impediatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

FLORENTINA

ÆDIFICII

INTER

MONASTERIUM MONIALIUM
S. JOANNIS HIÉROSO-
LYMITANI

ET

ROBERTUM PANDOLPHINUM.

Responsum pro veritate.

De ædificio in muro communi, vel adiacente, & de prospectu activo, & passivo ad Monasteria Monialium, ac ædificii elevatione, per quam aëris salubritas impediatur.

S V M M A R I V M.

1. **C**asus controversa.
2. De consensione, an & quando in muro consensante vicinus altero invito ædificare possit, & num. 4.
3. Tali muro quando dicatur communis, vel unius tantum.
4. Materia hæc residet in arbitrio iudicis.
5. Que circumstantia attendenda sunt pro dicto arbitrio regulando.
6. Impediti debet aspectus activus & passivus ad Monasteria Monialium.
7. Idem quo ad impediendam ædificium, per quod clausura possit insidiari.
8. Cessante timore insidiarum vel scandalorum non est prohibitum ædificare propè Monasteria Monialium.
9. Considerantur circumstantia, ex quibus tale ædificium non est prohibendum.
10. Elevandi sunt muri depressiores i clausura.
11. An & quando impediti possit vicino elevatio proprii ædificii ob rationem salubritatis aëris.

D I S C. XX.

SE opponentibus Monialibus Monasterii sancti Joannis Hierosolymitani Florentiæ novo ædificio per Robertum Pandolphinum inchoato quarundam mansionum in sua domus horto, propter usum cuiusdam muri inter ipsum ac Monasterii hortum intermedii, illum plus elevando, atque in eo tigna immittendo, dubitari contigit de iustitia huiusmodi oppositionis; Unde pro veritate desuper consultus; Respondi quod pro eadem veritate bene examinanda, & indaganda, duæ constituendæ veniebant inspectiones; Una in terminis generalibus ac indifferentibus juris communis, in controversia inter duos vicinos privatos oriente super muri intermedii elevatione, ac ædificio desuper construendo; Altera verò, posito quod his terminis attentis pro ædificante respondendum esset, quid operetur peculiaris qualitas, seu privilegium Monasterii Monialium se opponentis.

Quoad primum dicebam, quod aut exclusa communione, totus murus erat proprius Monialium, aut e converso totus erat vicini ædificare volentis; Primo casu plana res esset pro Monasterio oppositore, ex certo juris principio quod nemo potest uti re aliena invito Domino, nisi in Civitate Florentiæ adesset jus municipale ita per Sedem Apostolicam approbatum, quod etiam Clericos, Ecclesias, & Monasteria ligaret, ut est in Urbe, ubi ex Constitutione Gregorii XIII. & ex statuto 107. licitum est vicino ædificare volenti, uti muro proprio vicini quamvis invito soluto appodio, & e converso si murus est proprius ædificare volentis, intrat vulgaris regula text. in l. in re mandata ff. de recept. arbit. seu magis proximè altera regula text. in l. alius C. de servitut. & aqua, nisi ratio constituta servitutis, vel æmulationis ejusdem regulæ limitationem induceret.

Unde in proposito tota controversia est facti, ex cujus circumstantiis illa per DD. decidi solet, an scilicet murus esset communis vel unius tantum, ut constat ex deductis ex magistrali distinctione Bart. in l. inter quos numer. 1. ff. de damn. infect. per Cepul. de servitut. Urb. præd. cap. 40. de pariete seu muro num. 11. Boer. cons. 5. Vegg. cons. 53. Surd. cons. 120. Honded. cons. 80. lib. 1. Altograd. cons. 100. lib. 1. Thomat. dec. 19. Thesaur. 219. Sperell. dec. 54. Rouit. dec. 30. Duran. dec. 450. apud quos habentur deducta signa & adminicula, ex quibus ad huiusmodi cognitionem deveniatur, an scilicet murus totus esset unius, vel potius utriusque vicino communis, de quo in Pisauri muri, & in Cameriniensi. disc. 4. & 6. & in alijs hoc tit.

Ubi verò esset communis, tunc pariter potius facti quam juris est questio, in videndo scilicet muri qualitatem, an esset aptus & destinatus ad suam per ædificandam, vel potius ad solam arearum divisionem; Licet enim ob nimiam consulentium varietatem articulus primo aspectu videatur involutus; Revera tamen cum dicta distinctione est facilis & planus, quoniam omnes hinc inde certantes in hoc principio concordant, solaque discrepantia est super indaganda seu firmanda muri qualitate, & an de una vel altera specie censeretur; Ubi enim est aptus ac destinatus ad ædificium, receptum est potiorum esse conditionem ædificantis, & in his terminis procedunt text. in l. cum duobus s. item cum melle ff. pro socio, & l. si ades ff. commun. divid. cum concordant. Et contra si est ad solam divisionem potior est conditio prohibentis, & in his terminis procedunt text. in l. Sabinus ff. commun. divid. l. quidam hyberus in princ. ff. de servit. Urb. præd. cap. in re communi de regul. jur. in sexto ex deductis post antiquiores ab eis allegatos per Thesaur. dec. 23. & 41. ubi de materia magistratuer. Burfatt. cons. 57. & segg. Surd. cons. 233. Iason. 98. lib. 1. Honded. dict. cons. 80. Vegg. dict. 53. Altograd. dict. cons. 100. Menoch. cons. 1237. Cyriac. contrav. 460. Gratian. discept. 572. Thomat. dict. decis. 119. Sperell. dec. 54. & 56. Rouit. dec. 30. Duran. d. dec. 450. & in voto Cameriniensi impress. inter decisiones Rota 253. par. 7. recent. apud quos ceteri, & in allegatis Pisauriensi & Cameriniensi. disc. 4. & 6. & in alijs.

An autem in una vel altera distinctionis parte verfaremur, dixi adæquatam responsum dari non posse per absentem de omnibus ac singulis facti circumstantiis non informatum, cum verè decisio tota reposita sit in prudentis iudicis arbitrio, ex more regionis, personarum, & locorum qualitate, aliisque particularibus facti circumstantiis regulan-

gulando, & quæ circumstantiæ iudicem in unam vel alteram sententiam trahere possunt, ut observat Bald. *conf. 233. lib. 1. eoque relato Thefaur. d. dec. 41. num. 24.*

Inter circumstantias autem tale arbitrium regulare debentes, illum meo iudicio spectandam esse, dicebam, consistentem in probabilitate causæ, ob quam ædificans movetur ad huiusmodi novum opus faciendum; Non quidem cum terminis includendæ vel excludendæ æmulationis, cum ad exclusionem istius in dubio non præsumendæ quælibet modica facientis utilitas sufficiat ex copiosè deductis per Rotam *dec. 587 196. & 611. part. 5. recent.* Sed an verè sit motivum rationabile, ob quod etiam in casu, quo ex qualitate muri ad solam divisionem destinati regulæ obstant ædificanti, adhuc pro eo respondendum esse habetur decisum per Sac. Consilium Neapolitanum *apud Rouit. dict. dec. 30* & constat etiam *ex dicto voto Camera 253. part. 7. recent.* atque ita discutivè insinuaui quoad primam inspectionem.

Quovèrò ad alteram, num scilicet peculiaris Monasterii Monialium qualitas vel privilegium, aliter quam dictæ generales juris regulæ disponunt, suadere debeat, duo supponebantur oppositionis fundamenta; Unum nempe, quod illicitum esset vicino in proprio vel communi muro mansiones construere, ne ita detur occasio insidiandi clausuræ; Alterum quod ejus muri elevatio aëris salubritati præjudicaret.

Circa primum dixi nullam certam determinatamque regulam tradi posse, sed totum remissum esse Superiorum prudenti arbitrio; licet enim auctoritates quas desuper habemus loquantur solum de impediendo ædificio, per quod prospectus activè vel passivè habeatur ad Monialium Monasteria, cum impediiri jure possit, ne ipsæ aspiciant, vel ab aliis aspiciantur, ut constat ex deductis in materia per Covarr. *lib. 3. var. cap. 14. num. 8. Beron. conf. 135. num. 9. & 10. lib. 3. Cabedo dec. 152. num. 1. & 2. Rouit. super pragm. 2. de monialibus num. 5. & plenius dec. 92. Cappc. Latr. dec. 157. numer. 20. cum sequen. Muta dec. 8. numer. 6. & 7. Sperell. dec. 58. Marott. discept. 35. Rot. apud Rois dec. 239.* itaut quantum videre licuit, casus de quo agitur, non de facili habeatur decisus, cum perquisitis multis resolutionibus Sac. Congregationis Episcoporum & Regularium in hac speciali materia collectas ab anno 1605. ad totum annum 1653. non legatur decisus præsens casus, cum omnes, ut dictum est, percutiant prospectum activum vel passivum seu colloquium, *ut disc. preced. & seqq.*

Nihilominus ubi ex facti qualitate & circumstantiis alicujus scandali timor haberetur, crederem impeditum non esse superioris arbitrium, ex eisdem motivis & rationibus in casu prospectus ponderatis, idem statuere, atque ædificium prohibere; Ac propterea dixi quæstionem pariter videri potius facti quam juris, in qua proinde certa & uniformis conclusio generalis in puncto juris statui non potest, neque in casu speciali per absentem de omnibus circumstantiis non informatum adæquatam iudicium dari, cum satis pendeat ex loci situatione, ac fortius ex qualitate personarum contigua ædificia inhabitare debentium.

Cessantibus autem circumstantiis prohibitivis, utpote suspicionem ad scandali timorem inducentibus, regulariter pro permissione respondendum venit; Tum ex generali axiomate, ut permissum dicatur id, quod jure non prohibetur. Tum ex gene-

rali observantia totius orbis Catholici, præsertim Urbis, quæ est dicti orbis in his materiis caput & exemplar, quoniam passim videmus Monasteriis monialium adjacere domos à privatis inhabitatas, quam observantiam pro constanti supponebatur etiam specialiter adesse in Civitate Florentiæ, atque individualiter in hoc eodem Monasterio cum eodem vicino, cum quo erat controversia.

Pro illa verò notitia, quam dabat facti notula transmissa, probabilis respondendum videbatur pro ædificante; Tum ex qualitate personæ, quæ nobilis, proba, & ab his suspitionibus aliena supponebatur; Tum fortissimè ex jam dicta circumstantia, quod actu Monasterium cum aliis ejusdem domus mansionibus adjaceret, undè dici non poterat opus, ad effectum de quo agitur, omninò novum, quia plus & minus non facit differre specie; Tum demum, quod meo iudicio tollere videbatur omnem difficultatem, quod non agebatur de adjacencia mansionum, in quibus vivere debent sæculares cum mansionibus vel cellis, in quibus vivant moniales, itaut clausuræ violatio cum muri intermedii apertura inter unam mansionem & alteram non de facili Abbatissæ ac probis zelantibusque Monialibus, vel Superioribus innotescere posset, & quo casu verè & propriè cadit probabilis suspicio scandalorum, ut quandoque experientia docuit, dum novæ mansiones adjacent muro, qui ex parte Monasterii remanet nudus ab alio ædificio, ejusque superficies omnibus patet, utpotè solum deserviens pro recinctu clausuræ & horti; Ideoque non videbatur, quæ major suspicio ex novo ædificio resultare posset ultra eam, quæ sine tali superædificatione jam aderat; Quinimò stante præsupposita dicti muri modica altitudine brachiorum circiter decem, absque dubio facilior est per illius transcensum ingressus ad clausuram, quam ubi cum altiori elevatione ædificium fiat, ut clarè probatur ad sensum.

Ideoque dicebam quod potius laudandus & invitandus videbatur vicinus ad faciendum hoc opus potius laudabile & necessarium, & quod aliàs ex parte Monasterii fieri deberet, dum præsertim supponebatur, stante dicti muri depressione, adesse inconveniens prospectus activi & passivi hinc inde, cui remaneret ita consultum, & cui omninò cum majori elevatione consulendum esse firmant allegatæ auctoritates & decisiones, atque sapissimè præcepit Sac. Congregatio Episcoporum & Regularium, præsertim in una *Anconitana de mense Aprilis 1645.* per quam præcipitur, ut ex parte Monasterii fiat muri intermedii elevatio, & in aliis.

Aliud demum oppositionis fundamentum resultans ex impedimento salubris aëris, pariter incapax est regulæ, seu determinationis generalis, utpotè totum pendens à loci situatione, aliisque circumstantiis facti, cum quo ad ea, quæ juris sunt insinuare sufficiat, ut feci, decisiones in *Romana tramontana coram Buratio & Pirovano, quæ sunt impressæ apud Fenzon. ad Statut. Urbis cap. 104. plenius repetita apud Rubicum tom. 1. singularium ex pag. 509. cum seqq.* ubi registrantur non solum dictæ decisiones, sed etiam consilia Medicorum, cæteri que discursus ad materiam, de qua proinde in iis, quæ pertinent ad theoriam in abstracto habetur ad fatietatem; Congrua verò applicatio in concreto pendet ex circumstantiis facti, super quibus absens non informatus, ut alias dictum est adæquatam, ac decisivum responsum pro veritate dare non potest.